

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL VILNIAUS MIESTO 3 APYLINKĖS TEISME ATLIKTO RIBOTOS APIMTIES FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2009 m. vasario 26 d. Nr. FA-P-34-2-7
Vilnius

Auditas atliktas, vykdamas
Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento
direktoriaus pavaduotojos Ritos Švedienės
2009-01-21 pavedimą Nr. P-34-2

Auditą atliko valstybinė auditorė
Margarita Mikalauskienė

Auditas pradėtas 2009-01-21
Auditas baigtas 2009-02-26

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	5
1. Dėl teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumo	5
2. Dėl valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo	9
3. Dėl darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo	10
4. Dėl vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis	12
5. Dėl asignavimų pakeitimo	13
6. Rekomendacija teismui	14

IŽANGA

Lietuvos Respublikos Seimas 2009 m. sausio 20 d. nutarimu Nr. XI-155 „Dėl pavedimo Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti valstybinį auditą“ pavedė Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui skirtų lėšų (darbo užmokesčio fondo) valstybinį auditą Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose.

Ribotos apimties valstybinį finansinį (teisėtumo) auditą vadovaujantis valstybės kontrolieriaus įsakymu¹ patvirtinta 2009 metų valstybinio audito programa ir Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotojo pavedimu² atliko valstybinė auditorė Margarita Mikalauskienė.

Audito tikslas – įvertinti 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui skirtų lėšų naudojimo teisėtumą.

Audituotas subjektas – Vilniaus miesto 3 apylinkės teismas (toliau – teismas), adresas: Laisvės pr. 79, LT-06144 Vilnius. Identifikavimo kodas – 191443540.

Audituojamu laikotarpiu teismui vadovavo pirmininkas Pavel Borkovski, vyriausiąja finansininke dirbo Zyta Žukovska.

Šioje audito ataskaitoje pateikiame tik audito metu atliktus ir nustatytus dalykus, kurie bus susisteminti ir rekomendacijos dėl jų (išskyrus dalykus, kurie taikomi tik šiam teismui) bus pateiktos valstybinio finansinio (teisėtumo) audito, atlikti Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose, rezultatų apibendrinimo ataskaitoje.

Šio ribotos apimties valstybinio finansinio (teisėtumo) audito metu apsiribojome teismo 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui panaudotų valstybės biudžeto lėšų teisėtumo vertinimu. Nevertinome teismo 2008 metų finansinėje atskaitomybėje ir kitose ataskaitose pateiktų duomenų, neatlikome audito procedūrų jų tikrumui ir teisingumui įvertinti, nes tai nėra šio audito tikslas, todėl nuomonės apie tai nepareiškiamo ir valstybinio audito išvados nepateikiame.

¹ Valstybės kontrolieriaus 2009 m. sausio 21 d. įsakymas Nr. V-12 „Dėl valstybės kontrolieriaus 2009 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. V-8 patvirtintos 2009 metų valstybinio audito programos papildymo“, 1 p.

² Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotojo 2009 m. sausio 21 d. pavedimas Nr. P-34-2.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinamas teismo 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto lėšų naudojimo teisėtumas.

Teismui 2008 metams įstatymu³ buvo skirta 4 923,0 tūkst. Lt (iš jų – 3 394,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) valstybės biudžeto asignavimų programoms vykdyti, o Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu⁴ – 3,2 tūkst. Lt (iš jų – 2,4 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) minimaliajai mėnesinei algai padidinti.

Teisėjų taryba, vadovaudamasi 2007 m. gruodžio 14 d. Teisėjų tarybos nutarimu Nr. 13P-209, kuriuo buvo patvirtinti Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto asignavimai teismams, 2008 m. sausio 15 d. raštu Nr. 36P-6-(7.1.10) nurodė, kad teismui 2008 metų valstybės biudžeto asignavimų sumoje numatyta 215,0 tūkst. Lt (iš jų 164 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 51 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms) tikslinių dalinių asignavimų rengiamam Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymui įgyvendinti ir jų negalima naudoti iki įsigalios šis įstatymas.

Teismas 2008 metais vykdė vieną programą: „Bylų nagrinėjimas“ (kodas 1.2). Šiai programai įgyvendinti teismas iš valstybės biudžeto 2008 metais gavo 4 919,4 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, iš jų 3 396,4 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 1 052,2 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms. Teismas 2008 metais panaudojo 3 361 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 1 041,3 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms, į valstybės biudžetą grąžino 32,0 tūkst. Lt nepanaudotų asignavimų. Nepakeitus asignavimų paskirties ir nesuderinus su Lietuvos Respublikos finansų ministerija 3,4 tūkst. Lt darbo užmokesčiui skirtos lėšos buvo panaudotos socialinio draudimo įmokų, prekių ir paslaugų išlaidoms apmokėti (žr. ataskaitos 5 pastebėjimą).

Teismas 2008 metais faktiškai Teisėjų atlyginimų įstatymo⁵ nuostatoms įgyvendinti (teisėjų darbo užmokesčiui padidinti ir vienkartinėms priemokoms) panaudojo 232,2 tūkst. Lt (iš jų 177,3 tūkst. Lt darbo užmokesčiui (įskaitant vienkartinės priemokas) ir 54,9 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms) valstybės biudžeto asignavimų, arba 17,2 tūkst. Lt daugiau nei buvo numatyta minėtame Teisėjų tarybos rašte.

³ Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo 2007 m. gruodžio 6 d. įstatymo Nr. X-1353 3 priedėlis.

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-02-06 nutarimas Nr. 90.

⁵ Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, 2008-11-06 Nr. X-1771.

Teismo kreditinis įsiskolinimas už prekes ir paslaugas 2008 m. gruodžio 31 d. buvo 5,6 tūkst. Lt, už darbo užmokestį ir socialinio draudimo įmokas – 0,5 tūkst. Lt, debetinio įsiskolinimo nebuvo.

Valstybinis auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais⁶.

Atlikę teismui skirtų valstybės biudžeto asignavimų darbo užmokesčiui vidaus kontrolės aplinkos tyrimą, audito įrodymus darbo užmokesčio panaudojimo teisėtumo vertinimui surinkome atlikę tik savarankiškas audito procedūras teisėjų, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčio srityse.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Dėl teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumo

Lietuvos Respublikos Prezidento dekretu⁷ teisme nustatytas teismo teisėjų skaičius – 21. Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. buvo užimta 20 teisėjų pareigybių.

Teismas 2008 metais panaudojo 1 538,4 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų teisėjų darbo užmokesčiui ir 476,6 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms, iš jų:

– 1 191,8 tūkst. Lt nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. apskaičiuotam teisėjų darbo užmokesčiui ir 369,2 tūkst. Lt nuo jo apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms (iki Teisėjų atlyginimų įstatymo įsigaliojimo⁸).

– 346,6 tūkst. Lt nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. apskaičiuotam teisėjų darbo užmokesčiui ir 107,4 tūkst. Lt nuo jo apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms, (iš šių sumų – 122,6 tūkst. Lt teisėjų vienkartinėms priemokoms ir 38 tūkst. Lt nuo jų apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms).

1.1. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo

Vertindami teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimą, nustatėme, kad nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. teisėjų darbo užmokestį teismas skaičiavo atsižvelgdamas į teisėjų darbo užmokesčio apskaičiavimą aiškinančius teismų tarybos

⁶ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 (su vėlesniais pakeitimais).

⁷ Lietuvos Respublikos Prezidento 2004 m. lapkričio 10 d. dekretas Nr. 129 (su vėlesniais pakeitimais).

⁸ Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, 2008-11-06 Nr. X-1771 (įsigaliojo nuo 2008 m. lapkričio 15 d.).

nutarimus⁹, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės¹⁰ nutarimais, kurie reglamentuoja teisėjų tarnybinių atlyginimų koeficientus, tarnybinių atlyginimų priedų už išstarnautą laiką kintamus dydžius.

Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Teismų įstatymo¹¹ nuostatas teisėjų darbo užmokestis (nuo 2008 m. lapkričio 15 d. – teisėjų atlyginimas) nustatomas įstatymu. Teisėjų darbo apmokėjimas iki 2008 m. lapkričio 14 d. buvo reglamentuojamas Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymu, o nuo 2008 m. lapkričio 15 d. – Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymu.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2001 m. liepos 12 d. nutarimo konstatuojamosios II dalies 1 punkte nurodė, kad minėtais Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais¹² nustatytas teisinis reguliavimas nebegalioja nuo Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo įsigaliojimo. Konstitucinis Teismas šiame nutarime konstatavo, kad Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatos dėl teisėjų darbo užmokesčio mažinimo prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsniui, 109 straipsniui, 114 straipsnio 1 daliai ir Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintam teisinės valstybės principui, todėl teisėjų darbo užmokesčio apskaičiavimui netaikomos.

Nuo šio Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimo paskelbimo dienos minėtos Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatos iki 2008 m. lapkričio 14 d. nebuvo nei pakeistos, nei pripažintos netekusiomis galios.

Lietuvos Respublikos Seimas, siekdamas sutvarkyti teisėjų darbo apmokėjimo reglamentavimą, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimus,¹³ 2008 m. lapkričio 6 d. priėmė Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo pavadinimo, 1, 2, 3, 4, 5, 7 straipsnių ir įstatymo priedėlio pakeitimo įstatymą ir Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymą, kuriais teisėjų darbo apmokėjimo nuostatos nuo 2008 m. lapkričio 15 d. buvo perkeltos į Teisėjų atlyginimų įstatymą.

Kadangi iki 2008 m. lapkričio 14 d. teisėjų darbo užmokesčio dydžio nustatymas nebuvo aiškiai reglamentuotas teisės aktais, negalėjome įvertinti nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. teisėjų darbo užmokesčiui – 1 191,8 tūkst. Lt ir socialinio draudimo įmokoms – 369,2 tūkst. Lt teismo panaudotų valstybės biudžeto asignavimų teisėtumo.

⁹ Teismų tarybos 2003-03-07. nutarimas Nr. 84, 2003-06-06 nutarimas Nr. 113 ir 2004-04-02 nutarimas Nr. 207.

¹⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-06-24 nutarimas Nr. 666 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų teisėjų, prokuratūros sistemos ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pareigūnų bei kitų darbuotojų darbo apmokėjimo“ ir 1999-12-28 nutarimas Nr. 1494 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. 689 „Dėl teisėtvarkos, teisės saugos ir kontrolės institucijų vadovaujančiųjų pareigūnų ir valdininkų darbo apmokėjimo“ dalinio pakeitimo“.

¹¹ Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 96 str. 1 d.

¹² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-06-24 nutarimas Nr. 666 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų teisėjų, prokuratūros sistemos ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pareigūnų bei kitų darbuotojų darbo apmokėjimo“ ir 1999-12-28 nutarimas Nr. 1494 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. 689 „Dėl teisėtvarkos, teisės saugos ir kontrolės institucijų vadovaujančiųjų pareigūnų ir valdininkų darbo apmokėjimo“ dalinio pakeitimo“.

¹³ Įstatymų projektų reg. Nr. XP-3117-XP-3120 aiškinamasis raštas, http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=320851

1.2. Dėl papildomų mokamų kasmetinių atostogų suteikimo teisėjams

Vadovaujantis Teismų įstatymo¹⁴ 98 straipsnio 2 dalimi, teisėjams iki 2008 m. rugpjūčio 31 d. už teisėjo funkcijų, nurodytų Baudžiamojo proceso kodekse, Civilinio proceso kodekse bei kituose įstatymuose, atlikimą po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis galėjo būti kompensuojama suteikiant iki 14 kalendorinių dienų papildomų mokamų kasmetinių atostogų. Šių atostogų suteikimo tvarka buvo nustatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu¹⁵ patvirtintoje Papildomų mokamų kasmetinių atostogų teisėjams suteikimo tvarkoje.

Teisme už budėjimus 2008 metais poilsio ir švenčių dienomis teisėjams buvo suteiktos papildomos atostogos, už kurias iš viso sumokėta 5,5 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų.

Teisėjams už budėjimus suteikiant papildomas mokamas kasmetines atostogas buvo nesilaikoma Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu¹⁶ patvirtintos Papildomų mokamų kasmetinių atostogų teisėjams suteikimo tvarkos 4 ir 7 punktų nuostatų, nes atostogų dienos buvo suteikiamos už pareigų vykdymą poilsio ir švenčių dienomis (už 4 dirbtas valandas – viena papildoma atostogų diena), neatsižvelgiant į šiomis dienomis vykdytų pareigų laiką. Vadovaujantis minėtais punktais viena papildomų mokamų atostogų diena turėjo būti suteikiama už 8 valandas, dirbtas poilsio ir švenčių dienomis.

Teisme nuo 2008 m. rugsėjo 1 d. papildomos mokamos kasmetinės atostogos už budėjimus teisėjams nebuvo suteiktos.

Nesilaikant teisės aktų nuostatų, teisme 5,5 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų panaudota apmokant teisėjams už papildomas mokamas kasmetines atostogas, kurios buvo suteiktos neatsižvelgiant į poilsio ir švenčių dienomis teisme dirbtą laiką.

1.3. Dėl vienkartinių priemokų skyrimo teisėjams

Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 straipsnyje nustatyta, kad bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjams metų pabaigoje už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis atliekant teisėjo funkcijas, nurodytas Baudžiamojo proceso kodekse, Civilinio proceso kodekse bei kituose įstatymuose, išmokama ne didesnė kaip pareiginės algos dydžio vienkartinė priemoka. Šiame straipsnyje nurodytų priemokų dydžių nustatymo ir išmokėjimo sąlygas ir tvarką pavesta nustatyti Teisėjų tarybai. Pagal Teisėjų tarybos nutarimu¹⁷ patvirtinto Vienkartinės priemokos teisėjams nustatymo ir išmokėjimo sąlygų bei tvarkos aprašo 2008 metams 5 punktą,

¹⁴ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas 2002-01-24, Nr. IX-732 redakcija.

¹⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. 828.

¹⁶ Ten pat.

¹⁷ Teisėjų tarybos 2008-12-05 nutarimas Nr. 13P-211-(7.1.2).

vienkartinė priemoka teisėjams išmokama, jei teisėjai dėl darbo krūvio teisme dirba po darbo valandų, poilsio ar švenčių dienomis, jei dėl procesinių veiksmų atlikimo teisėjai dirba poilsio ir švenčių dienomis pagal teismo administracijos nustatytą grafiką, jei po darbo valandų, poilsio ar švenčių dienomis dalyvauja teismų savivaldos institucijų darbe ar atlieka šių institucijų pavestas užduotis, taip pat vykdant teismų administracinės veiklos priežiūros funkcijas bei tais atvejais, kai kalendoriniais metais teisme dirbo mažiau teisėjų, nei nustatyta teisėjų etatų sąrašė.

Teismo pirmininkas, vadovaudamasis Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 str., 2008 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. 3.13-094 teisėjams skyrė pareiginės algos dydžio vienkartinę priemoką (vienam teisėjui paskirta vienkartinė priemoka, kurios dydis proporcingas teisėjo dirbtam laikui). Šiame įsakyme nurodyta, kad vienkartinės priemokos skirtos, atsižvelgiant į tai, kad kalendoriniais metais teisme dirbo mažiau teisėjų, nei nustatyta teisėjų etatų sąrašė, kad dėl didelio darbo krūvio teisėjai teisme dirba po darbo valandų, poilsio ar švenčių dienomis, dėl procesinių veiksmų atlikimo teisėjai dirba poilsio ir švenčių dienomis.

Teismo pirmininko aiškinimu, vienkartinės priemokos buvo skirtos už teisėjų budėjimą po 2008 m. rugsėjo 1 d. ir už kitą per metus dėl padidėjusio darbo krūvio papildomai dirbtą laiką po darbo valandų ar darbą poilsio ir švenčių dienomis.

Audito metu nustatėme, kad 2008 metais teismo darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose buvo žymimas tik teisėjų budėjimo laikas, o kiti teisėjų dirbti viršvalandžiai, darbo laikas poilsio ir švenčių dienomis nebuvo žymimi. Pažymėtina, kad nuo 2008 m. rugsėjo 1 d. kiti teisėjų dirbti viršvalandžiai, darbo laikas poilsio ir švenčių dienomis buvo žymimas raštinės vedėjo vedamame žurnale. Teismo pirmininkas 2008 m. lapkričio 17 d. įsakymu Nr. 3.11-072 patvirtino Teisėjų viršvalandinio darbo ir darbo poilsio ir švenčių dienomis, atliekant teisėjo funkcijas, nurodytas Baudžiamojo proceso, Civilinio proceso kodeksuose ir kituose įstatymuose, apskaitos Vilniaus miesto 3 apylinkės teisme tvarką.

1.4. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo

Kaip minėta, 2008 m. lapkričio 15 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, kuris nustatė teisėjų atlyginimų dydžius ir jų skaičiavimo tvarką. Pagal šį įstatymą bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjų atlyginimas susideda iš pareiginės algos ir priedo už ištarnautus Lietuvos valstybei metus. Šiame įstatyme nustatyta, kad teisėjams metų pabaigoje už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis, atliekant įstatymuose numatytas teisėjo funkcijas, Teisėjų tarybos nustatyta tvarka išmokama ne didesnė kaip pareiginės algos

dydžio vienkartinė priemoka. Reikšmingų klaidų, neatitikimų ir pažeidimų, apskaičiuojant ir išmokant teisėjų atlyginimą, nenustatyta.

2. Dėl valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo

Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. buvo užimtos visos 38 valstybės tarnautojų pareigybės.

Teismas 2008 metais panaudojo 1 335,9 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui, iš jų: 259,4 tūkst. Lt priedams 6,3 tūkst. Lt priemokoms, 92,8 tūkst. Lt vienkartinėms piniginėms išmokoms ir 413,9 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms.

2.1. Dėl valstybės tarnautojų pareiginės algos, priedų ir priemokų

Valstybės tarnybos įstatyme¹⁸ nurodyta, kad valstybės tarnautojo darbo užmokestį sudaro pareiginė alga, priedai ir priemokos. Teisme dirbančių valstybės tarnautojų pareigybių lygiai ir kategorijos atitinka Teisėjų tarybos¹⁹ nutarimu patvirtintus valstybės tarnautojų pareigybių lygius ir kategorijas. Vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymu²⁰ valstybės tarnautojams gali būti mokami priedai už tarnybos Lietuvos valstybei stažą, už kvalifikacinę klasę arba kvalifikacinę kategoriją ir pareiginės algos dydžio vienkartinis priedas. Teisme 2008 metais valstybės tarnautojams pareiginės algos dydžio vienkartiniai priedai nebuvo skirti. Be to, minėtame įstatyme²¹ numatyta, kad valstybės tarnautojams gali būti mokamos priemokos už darbą poilsio ir švenčių dienomis ir nakties metu, už darbą kenksmingomis, labai kenksmingomis ir pavojingomis darbo sąlygomis bei už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą ar papildomų užduočių, atliekamų viršijant nustatytą darbo trukmę, atlikimą. 2008 metais valstybės tarnautojams skirtų priemokų suma neviršijo 60 procentų pareiginės algos²², o priemokų ir priedo už kvalifikacinę klasę suma neviršijo 70 procentų pareiginės algos²³.

2.2. Dėl vienkartinių piniginių išmokų skyrimo valstybės tarnautojams

Valstybės tarnybos įstatyme²⁴ numatyta, kad valstybės tarnautojai gali būti skatinami vienkartinė pinigine išmoka Vyriausybės nustatyta tvarka. Lietuvos Respublikos Vyriausybė

¹⁸ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 1999 m. liepos 8 d. Nr. VIII-1316 (su vėlesniais pakeitimais), 23 str. 1 d.

¹⁹ Teisėjų tarybos 2008-06-30 nutarimas Nr. 13P-114-(7.1.2) „Dėl teismuose dirbančių valstybės tarnautojų pareigybių lygių ir kategorijų“.

²⁰ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 1999 m. liepos 8 d. Nr. VIII-1316 (su vėlesniais pakeitimais), 25 str. 1 d. 1,2,5 p.

²¹ Ten pat, 26 str. 1 d. 1, 2 ir 3 p.

²² Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 1999 m. liepos 8 d. Nr. VIII-1316 (su vėlesniais pakeitimais), 26 str. 3 d.

²³ Ten pat, 23 str. 2 d.

²⁴ Ten pat, 27 str. 2 d. 3 p.

nutarimu²⁵ patvirtino Vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo tvarkos aprašą (toliau – aprašas). 2008 metais teismo valstybės tarnautojams vienkartinės piniginės išmokos buvo skirtos, laikantis patvirtinto aprašo, t. y. vienkartinės piniginės išmokos neviršijo 100 procentų nustatytos valstybės tarnautojo pareiginės algos, jos buvo paskirtos ne daugiau nei kartą per metus tuo pačiu pagrindu (aprašo 2 punkte numatytais atvejais).

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2008 m. gruodžio 15 d. posėdžio protokolu pritarė nuostatai, kad 2008 metais vienkartinės piniginės išmokos valstybės tarnautojams iš valstybės ir savivaldybių institucijos ar įstaigos sutaupytų darbo užmokesčio lėšų nebūtų mokamos. Pažymėtina, kad teisme po 2008 m. gruodžio 15 d. valstybės tarnautojams vienkartinių piniginių išmokų nebuvo skirta.

2.3. Dėl poilsio laiko suteikimo už darbą poilsio ir švenčių dienomis

Teisme 2008 metais poilsio ir švenčių dienomis kartu su teisėjais budėjo ir teismo posėdžių sekretoriai, kuriems už budėjimus buvo suteikiamos laisvos dienos: už 4 val. – 1 laisva diena. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 5 straipsniu ir Lietuvos Respublikos darbo kodekso 155 straipsnio 3 dalimi, už budėjimą posėdžių sekretoriams galėjo būti suteikiamas poilsio laikas tokios pat trukmės, kaip budėjimas teisme (tai yra 4 val.).

Nesilaikant teisės aktų nuostatų, teismo posėdžių sekretoriams už budėjimus buvo suteiktos laisvos dienos, neatsižvelgiant į poilsio ir švenčių dienomis teisme dirbtą laiką.

3. Dėl darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo

Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. buvo patvirtintos 38 darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybės, dirbo 32 darbuotojai.

Teismas 2008 metais panaudojo 486,7 tūkst. Lt asignavimų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui, iš jų: 27 tūkst. Lt priedams, 3,2 tūkst. Lt priemokoms, 21,0 tūkst. Lt vienkartinėms piniginėms išmokoms ir 150,8 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms.

²⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-07-19 nutarimas Nr. 1167 „Dėl vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

3.1. Dėl priedų ir priemokų skyrimo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis

Teisme darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, tarnybinių atlyginimų koeficientai nustatyti pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²⁶ patvirtintus tarnybinių atlyginimų koeficientus. 2008 metais teismo darbuotojams buvo skirti priedai už aukštą kvalifikaciją, skubių, svarbių ar sudėtingų darbų vykdymą ir priemokos už laikinai nesančių darbuotojų funkcijų (pareigų) atlikimą arba papildomų darbų vykdymą. Šių priedų ir priemokų reglamentavimas numatytas minėto nutarimo 5.2 punkte. Pažymėtina, kad 2008 metais teismo darbuotojui skirta bendra priedų ir priemokų suma neviršijo darbuotojui nustatyto tarnybinio atlyginimo dydžio, priedai ir priemokos darbuotojams paskirti ne ilgesniam laikotarpiui kaip iki kalendorinių metų pabaigos.

3.2. Dėl vienkartinių piniginių išmokų skyrimo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis

Darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, 2008 metais vienkartinės piniginės išmokos skirtos laikantis teisės aktų reikalavimų. Pažymėtina, kad po 2008 m. gruodžio 15 d. vienkartinės piniginės išmokos nebuvo skirtos.

3.3. Dėl darbo laiko apskaitos darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis (budintiems)

Teismo budintiems darbuotojams 2008 metais, už darbą naktimis, poilsio bei švenčių dienomis buvo mokamas 20 proc. priedas prie tarnybinio atlyginimo. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo²⁷ 6 punkte nustatyta, kad už darbą esant nukrypimų nuo normalių sąlygų, už viršvalandžius, darbą naktį, poilsio ir švenčių dienomis turi būti mokama Lietuvos Respublikos darbo kodekso nustatyta tvarka. Teismo pirmininko aiškinimu tokią praktiką yra prižiūręs Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, kad darbuotojas ir darbdavys gali susitarti ir nustatyti pastovų priedą, skirtą kompensuoti už viršvalandžius, darbą naktį, poilsio ir švenčių dienomis, svarbu, kad faktiškai tokiu laiku atliktas darbas būtų apmokėtas darbuotojui nepažeidžiant Darbo kodekso 193, 194 straipsniuose nustatytų dydžių, nes jie yra minimalios garantijos, užtikrinančios teisingo apmokėjimo už darbo principo įgyvendinimą. Tačiau teismas atsižvelgdamas į Valstybės kontrolės rekomendaciją dėl teismo budinčių darbuotojų darbo apmokėjimo už naktinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis teismo pirmininko 2009-02-21 įsakymu Nr. 3.11-014 įpareigojo teismo

²⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993-07-08 nutarimas Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

²⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993-07-08 nutarimas Nr. 511 (su vėlesniais pakeitimais).

buhalteriją nuo 2009 m. kovo 1 d. darbo apmokėjimą už naktinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis skaičiuoti pagal Darbo kodekso 193 ir 194 straipsniuose nustatytą darbo apmokėjimo tvarką.

2008 metais teismo darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose buvo nurodoma, kad teismo darbuotojai, budintys teisme, dirbo 5 darbo dienas per savaitę po 8 val., tačiau faktiškai šie darbuotojai dirbo naktimis ir savaitgaliais. Tokia, ne pagal faktiškai dirbtą laiką, darbo laiko apskaita buvo tvarkoma nesivadovaujant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 27 d. nutarimu Nr. 78 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtinto Darbo laiko apskaitos žiniaraščio pildymo tvarkos aprašo nuostatų.

Teisme budinčių darbuotojų darbo laiko apskaita buvo tvarkoma nesivadovaujant Darbo laiko apskaitos žiniaraščio pildymo tvarkos aprašu.

Pažymėtina, kad teismas Valstybės kontrolę informavo, jog nuo 2009 m. kovo 1 d. teismo budinčių darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo laiko apskaita bus vedama vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²⁸ patvirtinto Darbo laiko apskaitos žiniaraščio pildymo tvarkos aprašo reikalavimais, pagal faktiškai dirbtą laiką.

4. Dėl vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis

Teismas į valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimą (apskaičiuojant darbo užmokestį už atostogas) 2008 metais neteisingai įtraukė vienkartinės pinigines išmokas. Teismas 2008 metais panaudojo 126,8 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų valstybės tarnautojų ir 37,1 tūkst. Lt – dirbančių pagal darbo sutartis darbuotojų atostogoms apmokėti.

Nustatėme, kad teismas, skaičiuodamas vidutinį darbo užmokestį, neištraukė teismo pirmininko 2007 m. gruodžio 20 d. įsakymais Nr. 3.13-081 ir Nr. 3.31-082, 2007 m. gruodžio 28 d. įsakymais Nr. 3.13-084 ir Nr. 3.13-085 paskirtų vienkartinių piniginių išmokų. Taip buvo nesilaikoma Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²⁹ patvirtinto Darbuotojo ir valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašo 6.6 punkto, pagal kurį vienkartinės pinigines išmokas į vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimą įtraukiamos imant 1/4 bendros jų sumos per 12 mėnesių, einančių prieš tą mėnesį, už kurį (ar jo dalį) mokamas vidutinis

²⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-01-27 nutarimas Nr. 78

²⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-05-27 nutarimas Nr. 650.

darbo užmokestis ir suma dalijama iš skaičiuojamojo 3 mėnesių laikotarpio darbo dienų (valandų) skaičiaus pagal darbuotojo darbo grafiką. Dėl šios priežasties dalis išmokų už atostogas valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, buvo apskaičiuota neteisingai.

Kadangi skaičiuojant vidutinį darbo užmokestį teisme buvo nesilaikoma Darbuotojo ir valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašo 6.6 punkto, negalėjome patvirtinti už atostogas valstybės tarnautojams ir darbuotojams apskaičiuotos viso 163,9 tūkst. Lt darbo užmokesčio sumos tikslumo ir teisingumo.

5. Dėl asignavimų pakeitimo

Teismas, nepakeitęs asignavimų paskirties ir nesuderinęs su Lietuvos Respublikos finansų ministerija, 3,4 tūkst. Lt darbo užmokesčiui skirtų lėšų panaudojo kitoms ekonominės klasifikacijos išlaidoms: 0,1 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms ir 3,3 tūkst. Lt prekių ir paslaugų naudojimui. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu³⁰ patvirtintų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 76 ir 77 punktais, teismas galėjo keisti programos sąmatą, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai pateikęs pažymą apie biudžeto asignavimų pakeitimus.

Nesilaikydamas teisės aktų nuostatų, teismas 3,4 tūkst. Lt darbo užmokesčiui skirtų lėšų panaudojo kitoms ekonominės klasifikacijos išlaidoms.

Pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymą³¹ teismo pirmininkas, kaip asignavimų valdytojas, yra atsakingas už jam paskirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimą pagal tikslinę paskirtį, už buhalterinės apskaitos organizavimą ir finansinės atskaitomybės rengimą bei pateikimą pagal įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, o pagal Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės³² įstaigos vyriausiasis buhalteris atsako už visų tinkamai įformintų ir apskaitos dokumentais pagrįstų ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitą, buhalterinių įrašų atitiktį ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų turiniui, ūkinių operacijų teisėtumo, lėšų naudojimo teisės aktų nustatyta tvarka bei tinkamo apskaitos dokumentų įforminimo kontrolę ir išankstinę finansų kontrolę, biudžetinės įstaigos finansinės atskaitomybės sudarymą pagal sąskaitų duomenis.

³⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr.543.

³¹ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 5 str. 1 d. 1 p. ir 7 str. 1 ir 3 p.

³² Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005-05-25 įsakymu Nr. 1K-170 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės, 20 p.

6. Rekomendacija teismui

Imtis priemonių valdyti rizikas, susijusias su darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumu.

3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotoja

Rita Švedienė

3-iojo audito departamento Vilniaus skyriaus vedėja

Aurelija Brukštutė

3-iojo audito departamento Vilniaus skyriaus
valstybinė auditorė

Margarita Mikalauskienė